

slanci bi morali imeti zmerom blagor ljudstva svojega pred očmi. Ljudstvo je katoliško, je slovensko, je ubogo. To so 3 točke, okoli katerih naj se suče vsa politika naših poslancev! V zbornicah pridejo na vrsto, verska, narodna in gmotna, gospodarska prашanja. V teh prашanjih naš poslanec ne sme trobiti v rog lažnjivega liberalizma, ampak mora stati na strani ljudstva, mora govoriti pa tudi glasovati katoliško, narodno in v povzdigo in napredek ljudskega gmotnega stanja. Nič ne dene, če poslanec se svojim obnašanjem pri najboljši volji ničesar ne doseže, ker ostane v manjšini — ljudstvo si le dobro zapomni, kateri poslanec ima besedo in srce za nja; temu pa ostane najboljša tolažba, da je hotel pomagati ljudstvu, pa ni mogel. Da je le volja poslančeva dobra, mu bo tudi ljubezen ljudstva zagotovljena in ne bo se mu treba bati, da ga pri drugi volitvi ljudstvo zavrže, kakor reč, ki ni za nobeno rabo.

Sirakuzanski kralj Dijoniz je velikokrat ponavljal: karkoli delaš, vselej pomisli na konec, in se je rešil gotove smrti. Ko bi bil Brandstetter, poslanec žalostnega spomina, tako ravnal, nebi zdaj sedel v ječi med goljufi in tati. Rešen bi bil politične smrti — rešeni bi bili tudi mi tote volitve; bilo bi njemu in nam pomagano — toda zdaj je prepozno — mrtev je za vselej, nikdar nikoli več ne bo sedel na sedežu poslanca. „De mortuis non nisi bene“, to je o mrtvih se naj le dobro govori, ker pa ničesar dobrega od njega ne vem — pa molčim; volimo dr. Radaja!

Pristavek. Program dr. Radaja, razvit pri št. Lenartskem shodu (glej 7 štev. Slov. Gosp.) mnogo spominja na g. Hermana, skušenega prijatelja Slovencev in neustrašivega zagovornika našega na mnoge strani res ubogega kmetskega ljudstva! Tem bolj tedaj priporočamo kandidata dr. Radaja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedanji ministri niso odstopili, kakor se je pretečeni teden mnogo pričakovalo. Novine pravijo, da še s pomočjo Andray-ja ostanejo; le minister Lasser namisli kmalu odstopiti. Minister Depretis si je premislil in ostane, čeravno so liberalni poslanci jegov načrt nove davkarske postave odložili. Vnauji listi pa trdijo, da je v najvišjih krogih na Dunaju odpust sedanjih ministrov toliko, kakor gotov. V državnem zboru je naš slavn g. Herman zopet branil brate Čeha in govoril za spravo z njimi. Ob enem je kresnol po predsedniku in mu očital, da dela s poslanci, kakor kak učitelj z učenci, kar je se vé predsednika hudo speklo. Naposled je še g. Herman rekel, da imajo Čehi popolnem prav, da ne gredo v državni zbor dunajski in da spoštevajé sami sebe ostanejo doma. Čehi so pa g. Hermanu iz Prage poslali — zahvalnico. — Za letošnje

stavljenje železnice v Istriji je državni zbor dovolil 3.200.000 fl., za železnico Tarnov-Leluhov v Gališkem 700.000 fl., za Siverič Šibenik v Dalmaciji 3.200.000 fl., za Rakovice-Protivin na Českem 900.000 fl., skupaj samo za nove železnice 8 milijonov. — Čehi imajo 24. febr. nove volitve za deželni zbor. Brez dvombe bodo zmagali zopet Staročehi, ki so kaj lepi oklic do volilcev izdali, ki te spodbuja k stalnosti in edinosti. — V Innsbrucku na Tirolskem je tamošnje patrijotično društvo zborovalo in se izreklo zoper prostovoljno in čedalje večje naseljevanje lutorcev na Tirolskem, ki so sedaj v Innsbrucku in v Meranu zoper deželno postavo ustanovili 2 lutorški župniji. Ob enem je prosilo deželni zbor, naj ta krepko brani pravice dežele Tirolske. — Naša avstrijska vojna šteje pri konjištvu sedaj 93.552 konjev, ki veljajo 23¹/₂ milijona gold. in napravijo vsako leto 8.747.123 fl. stroškov. Hrvatski minister Pejačević je odstopil in pravijo, da bo ban Mažuranič jegov naslednik, general Fratriševič pa hrvatski ban. — Ogerska ministra Tisza in Szell bila sta 2 dni na Dunaju, kder sta se z našimi ministri pogovorila, da se 24. febr. zopet začne razprava o razmerah med nami in med Magjari. Bati se je, da nas imajo Magjari že v žaklju. Toda potrpiamo!

Vnanje države. Pruski Bismark z besedami vedno mir pridiguje, v djanju pa vojsko pripravlja in zaveznikov išče; zoper koga? No, to bo menda skoro jasno! Lahom je poslal 800 najnovejših pušek, koje je nek Mauser na Nemškem izdelal. Lahi sedaj izdelujejo po vseh mestih, kder so puškarne na nos na vrat — Mauserjeve puške za svojo vojno. — V Španiji se pričakuje bitka, ki bo odločila med kraljem Karlosom in liberalnim kraljem Alfonzom. Poslednjemu krepko pomagajo francoski frajmavrerji. — Turški sultan je zbolel, jegovi ministri pa so Črnogorcem ponudili kos Hercegovine, če jim pomagajo zoper vstaše Kristijane. Bratomorsko ponudbo so Črnogorci zavrgli. V Srbiji hudo vre; govorica gre, da bo zopet Jovan Ristić minister; to pa pomeni boj zoper Turka. V Bosni in Hercegovini se ni zgodilo nič posebnega. Naposled še omenimo govorico, katero raznašajo tuje, zlasti nemške novine. Pravijo, da se avstrijska vojna pripravlja na vojsko, da se prevažajo kanoni in streljivo na turško mejo, da so celo magjarski honvedi dobili povelje pripraviti se na daljno pot itd. Domače, zlasti vladine novine pa vse to prekljujejo. Sploh o turškem prашanju še se ne vé nič zanesljivega, čemur bo bližnja spomlad gotovo konec storila. Turki so dobili zopet 32 novih Kruppovih kanonov!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XXV. Zapustivši genjenim srcem grob sv. Petra v njegovi veličastni cerkvi se podamo do Vatikana,

ki gredočemu od bazelike leži na levo. Prvič zadenemo na švicarsko papeževo stražo. Veselo jih je gledati, resnično lepi ljudje so. Iz vedrega obraza jim sveti poštenost in versko prepričanje. Oblačilo še jih dela bolj ponosne. Glavo pokriva prosta vojaška kapica, zagrnjeni so v temno-sive plašče po šegi naših vojakov, na nogah nosijo črno-žolte visoke nogovice, prepasane imajo svetle sable; i v rokah držijo precej dolge puške z nataknjenim bodalom. Povedali smo straži, da želimo dovoljenja dobiti v muzejum; hitro nas je eden od njih preštel; bilo nas je kakih 12 oseb; potem je vzel mene in še enega, in naju vodil po visokih, krasno prostranih stopnicah v uradnico, kder sva dobila za celo spodaj čakajočo družino pisma dovoljenja; eden listek velja za 5 oseb. Nekdaj ni bilo treba takega privoljenja; odkar so pa Pijemontezi v Rimu, sv. Oče ne dopušča komurkoli vstopiti v zbirko najslavnejših del.

Zdaj se podamo zopet proti cerkvi sv. Petra, ktero je treba od leve strani obhoditi, preden se pride zopet do Vatikana in do vrat v muzejum. Na tem potu se zamore vsak prepričati, kako ogromno velika da je vatikanska cerkva. Klestili smo, da so nam noge odrvene; naposled dospemo do namenjenega mesta. V muzejum vstopivši smo prehodili sobo za sobo. Kaj tukaj oko najde, in kako izvrstno je sploh vsako delo, kako mojsterske so podobe iz trdega kamna, iz bronu zlate, to se ne da popisati. Svet kaj enakega nima pokazati. Od najstarejših do najnovejših časov najdeš kamnoseška dela, egipčanske mumije, malike; podobe po raznih domišljijah izdelane na jezera v tujcu vzbujajo začudenje. Tukaj se morajo pa zijasta usta hudobnežev zapreti, ki papeže grdi in jim sponasajo, da za povzdigo in napredek svetnih vednosti in umetnosti niso ničesar storili. Na kakošni stopinji bi še dandanes stale razne umetnosti, ako jih papeži nebi bili podpirali, in ubogim delavcem pomagali? Papeži so neznano veliko storili za razne cerkvene in svetne umetnosti!

Potem smo prišli v slikarnico. Hiša sledi za hišo, in v vsakej najdeš kaj novega, kaj lepšega. Nekatere slike so ogromno velike in novejšee tako krasno napravljene, da se kaj izvrstnišega kmalu ne da misliti. Obiskal sem tudi za nekatere trenutke obče znano sikstinsko kapelo; ime je prejela od Siksta IV., kteri jo je postavil. Slovi zarad slike, ki je bržčas največja na celem svetu. Ves zid za altajem je z njo pokrit in predstavlja poslednjo sodbo; naslikal jo je slavni Mihael Angelo. Cerkvene slovesnosti, ktere papež sami opravljajo, se tukaj vršijo. Kratko še hočem omeniti knjigarnico v Vatikanu; 2 sobi ste napolnjeni z adresami, ktere so Pij IX. pri raznih priložnostih od vseh krajev sveta dobili. Prekrasno so zvezane.

Slednjič še hočem nekatere besede povedati o velikosti Vatikana. To ti ni eno poslopje, tudi

ne delo enega papeža, ali enega stoletja, ampak poslopje stoji za in tik poslopja; več stotin let je preteklo, preden je postal sedanji stav. V njem se šteje 11.000 prostorov, hiš. sob, stopnic, potov; samo znotrajnih dvorov je 22. Resnično to neizmerno dvoranstvo zasluži, da stoji v bližnjem sosesstvu največje cerkve na svetu!

Na večer 10. aprila smo bili vsi povabljeni priti ob 6. uri h grofu Salovati-ju na korzu, da se pogovorimo zastran adrese za sv. Očeta. Sošlo se nas je lepo število iz raznih krajev in dežel. Bili so Lahi, Francozi, Angleži, Belgijanci, Nemci, Hrvati, celo eden Meksikanec bil je med nami. Avstrijancev nas je bilo največ, kakih 60. Za voditelja celemu poslanstvu je bil enoglasno izvoljen knez Windischgrätz; pismo do sv. Očeta je bilo sestavljeno v francozskem jeziku; bilo je prebrano, odobreno in od vseh lastnoročno podpisano. Naznanilo se nam je, da so sv. Oče obljubili nas sprejeti 13. aprila ob 1/2 12. uri, in da se med nas ne zmuzne kak ogleduh, je vsak dobil vstopni list. Grof Salovati nas je v svoji prekrasni dvorani ljubeznjivo sprejel, se z nami, kakor se znanci pogovarjal in zabavljal in potem prijazno poslovil. Ljubeznjivega obnašanja zlahtnega Rimljana ne bodem nikdar pozabil. Poštenost in dobrosrčnost ste mu sejale iz oči.

(Nastavek prihod.)

Slovstvo.

„Obrednik za cerkvenike.“ Sestavil Jernej Voh, kaplan v Konjicah.

dr. U. Če o kateri knigi velja, da je dobro došla, velja to o zgorej imenovani knjižici, ki je ravno na svetlo prišla ter obsega v čisti in jasni besedi vse, kar je cerkvenikom vedeti in storiti potreba. — Opravila cerkvenikov, dasi na videž kaj navadnega, so vendar sveta opravila, za katera je sv. cerkev nekdanj posebnih službe in posvečene službenike bila vpeljala. Ako se po sedanjavi navadi ta opravila prepuščajo neposvečenim cerkvenikom, niso s tem zgubila svoje visoke pomenbe, ampak tirjajo toliko večje skrbljivosti in natančnosti od njih, kterim so izročena, da se — po besedah sv. Pavla — „vse spodobno in v lepem redu godi.“ (I. Kor. 14, 40.)

K temu pomagati cerkvenikom, je namen tej, od prečastitega lavant. škofijstva potrjeni knjižici, ki obsega 152 strani. — Po kratkem vvodu, ki pojasnuje porabo te knjižice, sledi kratek imenik manj znanih stvari z latinskimi imeni, ki so na slovensko prevedena in kratko razložena. I. Del podaje potem splošni poduk za cerkvenika; a v II. delu sledé posebna ravnila za cerkvenika, kaj da ima opraviti: 1. pri raznih vrstah sv. meš; 2. pri popoldanski službi božji; 3. o raznih cerkvenih časih; 4. pri delitvi sv. zakramentov; 5. pri cerkvenih blagoslovilih. Ob koncu je kot dodatek: „Angelska služba“ — navod za ministrante.